

isenai ni vuvu

titjen a payian, riyav a ravac a tja milimilingan, maretimaljimalji a sini papupatarevan.a u pinaqenetj, ta inia na sagaku a en, nu alja zurezuran a qiljasan, puseam a men atiya vuvu, a tji acasavan i tjumaq, pacucun a men ta vitjuqan, sa niya ilangdageda ta milimilingan ni vuvu.

a tjalja u sisepaqenetjan nan maitucu : izua za ti saseleselep, a ti sasemindaludalu a mare ngedruq, sa na pualja, tjai tjukutjuku ; ti saseleselep, ti semindaludalu a na pualja, tjai muakakai.tuazua maqacuvung anga aza mara aljae niyamadju, manu paremae sia macai aza ti saseleselep a ina ni tjukutjuku, sa vai ti tjukutjuku a izang (itjavang) ta kaka na ina.tuazua izua za sudju ni tjukutjuku a ti puljaljuljaljuyan. manu pasa sipapusudju saamaya tjai muakaikai na ina ti puljaljuljaljuyan. ti puljaljuljaljuyan inia tjengelai tjai muakakai.ua avan ti tjukutjuku a

sudju nimadju.sa azazua ti tjukutjuku bulabulai, maljiyan ta nanguaqan, maljiyan ta seluuz.manu macai a ina nimadju, sa na izang anga tjaya muakakai.sinan gunggung naza kaka na ina, sinan vatu, inia inapucunan timadju.maljiya itung inia paituitungan ta naquanguaq.pinatararan ta calis, azazua ti tjukutjuku, sa manu na maqacuvung anga tiyamadju.izua a ita qadav "ari vaii a sema vavua a ivasa" aya za ti sasemindaludalu a ina ni muakakai, vai tuazua ma vavua "ua ! tjivililju tjukutjuku, ma sasaqu itjen, ma salingic itjen tjanusun, siuda a iciyul tjanuamen, tjivililju ! ma salingic itjen" aya za ina ni muakakai. "sa tjauda i " aya zati tjukutjuku.sa tjivililj saamaya timadju.emuda nuaya a ina ni muakakai, emuda saamaya azazua ti tjukutjuku, ta ipaseturudj nimadju.sa azazua ti puljaljuljaljuyan a sudju ni tjukutjuku, nu tjinu ti tjukutjuku, tjinu a iciyul

高莉莉

屏東縣光華國小教師
98年青年地方論壇代表
96年任屏東部落大學講師至今

Pinayuanan a kai nua i Siwkolang

中排灣語 | 短篇小說 優選

ti puljaljuljaljuyan, iniya tjengelai tjai muakakai. sa mangetjez tuazua i vavua, alja ivasaan tuazua, nu emesa za ina ni muakakai, peniliq tuazua nanauyauyan, a caceviceviqan, a qinalengec, sa patailji, azazua a inesa a nanauyauyan. nu maesa patadayin a pizua ta pungicuan. "tjukutjuku, uza su inesa, sau vaiu a semazua i cadja a eman, masasaqu itjen tjanusun nu tjidjemet sun, tjiacadjau ! masalingic itjen" aya zazua a ina ni muakaikai. "tjimazaitjen a eman lja puljaljuljaljuyan itjai muakaikai, itja iciyuran ti tjukutjuku" aya zazua ina ni muakakai" amiuapumaya nu tjinu ti tjukutjuku, ina tjinu a eman saamaya auapumaya" aya zazua ti puljaljuljaljuyan. nu tjinu ti tjukutjuku tjinu saamaya zazua ti puljaljuljaljuyan. aza avan azua a sudju nimadju. sa masulem tuazua auta, pasavai anga tiyamadju a sema umaq." tjimaza itjen ivililj lja tjukutjuku, ma sasaqu i tjen, ma salingic itjen" aya saamaya ti sasemindaludalu. sa nu mangetjez i tjumaq tiyamadju maitazua saamaya. aza madudu tjai tjukutjuku. sa ti tjukutjuku, emuda nu aya zazua ina ni muakakai, ilangeda saamaya timadju. umaljia qemiladj "tjiacadjau ! " aya saamaya, inia puau i tjiadjmet. umaljia i tjumaq.

i tjara sia paapusalj tuazua. alja ivasavasan tuazua, maitazua saamaya ta siesan. sipaitjuudauda ta kakedrikedriyan, sa

nu maaesa aitazuain a paitjuuda saamaya a kakedrikedriyan tu si paan tjai tjukutjuku. "lja puljaljuljaljuyan, iatja ilinguljan ti tjukutjuku, ma sasaqu sun, tjimazau i tjai muakakai a eman a isapitjan. anu ta nananguanguaqan" aya saamaya za ina ni muakakai" amiuapumaya, malji uri anen ni tjukutjuku" aya sa isaseljang tjai tjukutjuku saamaya a vai a eman. masulem tuazua, padjaljun ta sisaumaumaqan. "asiuljayu lja tjukutjuku, masasaqu itjen, ma salingic itjen, asiuljayu saamaya, siuda a maumaq sun. nu qazemetje ulja suna inan anga na kening, ulja suna djinilaq anga na kening" aya za ina ni muakakai. "ari saumaqi lja muakakai, lja puljaljuljaljuyan, ulja macidilj ti tjukutjuku nu siuljai, savaqar itjen" aya zazua ina. aza na pucun tjai tjukutjuku ti puljaljuljaljuyan. izua za vayar nimadju, a vayar na uaqaljaqaljai, qadjuqen tjai tjukutjuku. "uza tjukutjuku, su siicaup anga nu qazemetj, ljaljaqel sun, liyav a salapeljan auta." aya zati puljaljuljaljuyan. "aladji auta lja puljaljuljaljuyan, tja acuyin saamaya za su vayar, i djilaqi timadju na kening nu qazemetj." aya zazua ina ni maukaikai. adjuqen saamaya za vayar ni puljaljuljaljuyan. aza na pucun timadju tjai tjukutjuku, sa ta vaivai tiyamadju. ma palipalic aza ti puljaljuljaljuyan, asi paliuliuz tjai tjukutjuku. sa izua ti tjukutjuku a na mareutj, migeregereger timadju a macidilj i

tapav. rinudjurudj a dradrauyan a pipaljing tuyiqiljan nimadju. salilim anga tuazua , paleme sa zemaing aza kening "aljaljavau a en tjukutjuku, u djilaqav sun" aya zazua kening. amanu remangda zati tjukutjuku. "na ! aidriva nga en" avanangacu aza siaya nia ina a uri mangetjez a djemilaq tjanuaen. "aidriva ! " aya zati tjukutjuku. mumalj a zemaing auta kening "tjukutjuku ljaljavau a en, u djilaqav sun, emeljang a en tu na iqilja sun" aya zazua kening, izua ti tjukutjuku a migedregedreger ta reutj. nu cemalivat ta gade, ta pana, mayatazua a zemaing a kening. sa djemaljun i tapav a za kening, qivu a maitucu a kening "tjukutjuku uzacu a en, mangetjez a en, ljaljavau a en, u djilaqav sun, emeljang a en tu na iqilja sun i pavilivili ta rinudrerudj a rarauyan" aya. sa si pacaljepae a inacu a ljangiyan, a na mapeljuq ta nanemanemanan, a uri si pavai tjai tjukutjuku. "uadradra ! mareutj a en, i yanema cu a inacu" aya ti tjukutjuku, mataviq sa mareutj. "isuqeljevu ca su si ni rinudjerudj a rarauyan, sa salaputi ca u valjangaljalan a quvaquvaljan" aya zazua kening, sa rakaci a lima ni tjukutjuku. migeregereger ti tjukutjuku ta reutj. "pecenguu sa pulalja, nu minatunatu anga su linalja, u su culevi ` sa u su ljatui ` sa u su djilaqi" aya zazua kening. "uarara ! " aya zua ti tjukutjuku, sa migeregereger ta reutjan. "a minatunatue anga su linalja?" ayain a za ti

tjukutjuku. "ui, minatunatue anga" a aya. "pukuatangu, lja u su culevi, sa u su djilaqi" aya zazua kening. pukuatang aza ti tjukutjuku, sa izua nga pinukuatangan. qivu ang aza kening "airiva tjukutjuku, maya sa mareutje, maya sa mataviq ` su vuvu a en a emasi tjaizua tu ljave, gata remigu a en tu na masan tjaucieciel sun, tu sinan milimilinga sun a maraa su ina, a su kaka. avanazua u si pangetjengetjez ta saqetjuan na u varung tjansun. pai ! سوالapu ca su itung a penuljat. aicu a su taral ulja tja sivuljuq a pasa tjaitekutekuan, ulja u su pairamatai, sa u su paipavaliti" aya zazua kening. "tjaudai ! " aya za ti tjukutjuku. semuitung ta pini inacavacavan a penuljat, sa vuljuqan a pasa tjaitekutekuan. sa pairamatai ti tjukutjuku, sa maa pairamata azazua kening. paialalangi a masi ula a patje qulu ti tjukutjuku. maa paitung, nanguanguaq anga ti tjukutjuku. "u su isenai api alevelevan ta su izuanan, ta su nemanga, ta su nanemanemaan. aicu a cuqelalje na maraa qemuziquzip, nu su si talem, cemuvuq ta emuziquzip. sa aicu a maraa tjaljayan a vusam, tjasi talem anga auta. sa nu mangetjez aza tiya tjaina, tiya sukaka, ulja maru inia ljemengeljeng tiyamadju tjanusun. nu ljemengeljeng anga tiyamadju tjanusun, iatja paaanan, iatja pavavayan, iatja alaalapen tiyamadju. ana su panan, ana su alapen, iu papeneai saamaya a u

sinipavai tjanusun a penuljat. ua inlemangda saamaya tu emudauda sun" ayain aza ti tjukutjuku. "sapai ! avanai aza su sudju a su alapen.tjasi paljeteku anga ta su cinusu a mulimulidan. sa su alapi a paljevavav tu muri su saladje, tu uri ilalaing anga tjanusun, tucu uri cemiel anga en, penedje a en ta sapui tu qaca sana vai. nu uri djemaljun anga en, i patja kedrikedri a u sapui. sa nu maqevutj a u sapui, inadjemaljun anga en ta u umaq" aya zazua kening. "sa ilangedau, maya paaan tiyamadju" ayain ti tjukutjuku. "ui ! " aya ti tjukutjuk. au penedje ta sapui sa vai timadju. pacucunan ni tjukutjuku azazua sapui. sa pasa maqevutj, "imaya pasa djemaljun ti vuvu" aya ti tjukutjuku.manu maqevutj azazua sapui. "djemaljun anga ti vuvu" aya. sa tuazua ti tjukutjuku i vavav anga ta inisenayan na vuvu a umaq. a galiljegiljegilj, kimeljakim anga ta sini lingedjelj. maljia tuazua, "ari vaii a ma vavua, pai i djinilaq anga ti tjukutjuku na kening, i nea nga timadju.nu muri djinilaq anga ti tjukutjuku, aimanguaq azua" aya za ina. "airiva ! " aya ti puljaljuyaljuyan, sa na mapuvarung azazua ta pucunan tjai tjukutjuku. sa tjaljuzua i qeljualjuan. "tjukutjuku ! " aya za ina, nea nu qivu. "nea ti tjukutjuku, djinilaq anga, aimanguaq, manguaq

djinilaq anga ti tjukutjuku. neanga, qantji, inia qivu" aya.vai a sema casav i tapav, pacun

a pasa tjaitekutekuan, ljengeljengan a mara a itung a siniveric anga. "pa!nea nga, djinilaq anga, qantji ca itung ni tjaitekuteku a sini veric na kening.aimanguaq djinilaq anga ti tjukutjuku, masu sasaquan itjen, masu saringican itjen" aya zazua a ina ni muakaikai, "airiva ! " aya za ti puljaljuyaljuyan, sana seljurung azazua saamaya.metang anga a qadav, emasengesengeseng i avuavuan tiyamadju.manu eluan ti puljaljuyaljuyan ni tjukutjuku ta tjinangtjang a savii.pacun ti puljaljuyaljuyan ljuljuyin sa rubuki. "ai masinucu?" aya timadju sa inemenem.cuai anga, tjaniyan auta ta aradj. "sa ai masinucu?" aya inemenem auta ti puljaljuyaljuyan. cuai anga, lemudjaq ti tjukutjuku a pasa paqayaqayav ta ina ni muakaikai. maituc a qivu aza ina ni muakaikai "na aizainu cu a djemiladjilaq tjai tjukutjuku, qanetji ca djamuq a tjemezatejzae.aizainu cu a djemiladjilaq" aya sa a aleva azua ina.cuai anga, " ulja temangu ca tiyamadju sa e ljengeljengi" aya ti tjukutjuku. amanu temangu a ina ni muakaikai, ljengeljengan ti tjukutjuku a na iyalalang, a na isananguanguaq. maqidev tiyamadju ta umaq ni tjukuyjuku. "na tjukutjuku, na maainu sun rauan, alapu amen.airiva a u pucun tjanusun, a u iljivae tjanusun, pai alapu a men, na maainu sun?" aya za ina, sa tevelain ni tjukutjuku a maitucu "anemayamaya sun tasauni? na

lemangeda en, su inudauda en ta sicuayan, magalju anga cinalivatan a qadav" aya saamaya ti tjukutjuku.avan aza ti puljaljuyaljuyan a si paljeteku ta cinusu a sinan ljeai a mulimulidan, sa alapi a paljevavav ni tjukutjuku. sa aza ina "pai paljevavavu a men auta" aya saamaya. "gata inia ljemaui ti tjukutjuku, irivu ti vuvu" aya saamaya. "sa aladji numaya" aya sa vai, ta vai maipuiouq ta culjan ta zeliyan, aya cu a milimilingan ni vuvu.

qemaung ti vuvu ta menilimilingan sa remangeda en, emaung a en a isaseljang tjai vuvu. pasetulutj a en ta sinecevungan ni

tjukutjuku, nu u si paiyamav a u varung iniya na maitemezengan ta saqetjuan na u varung. "aiya nga ! " aya en saamaya. avala nga nu u kaka, avala nga na u rava i u pusaradji, iu a pucuni aya en.gata manguaq izua za ti puljaljuljaljuyan, a na pucun, a na iljiva tjai madju. sa mavan anga nu si pasuciel na cemas ta paulan ni tjukutjuku.aicu a milimilingan ni vuvu, si tulutulu tjanuitjen a tjaivilivililj a aedriyan, tu nauya a venarung ta nauyauya, nu vililj anga izua saamaya a si tulu na cemas, sa na maaiapatjemacai, a na maapazeadj izua saamaya a isenai na cemas.

祖母的祝福

我們排灣族有許多意義不同的故事。我記得，在我尚未入學的夏季夜裡，我們和外婆、外公在家外面鋪著草蓆，看著星星，聽外婆說故事。我印象最深刻的是以下的故事：

從前有一對姊妹名叫沙詩樂勒、施樂班和詩面、搭路搭路，沙詩樂勒、施樂班的女兒叫白古白古，詩面、搭路搭路的女兒叫木阿、該依該依，不久她們的小孩都長大成年了，白古白古的母親沙詩樂勒、施樂班不幸去世了，之後，白古白古就與阿姨同住，那時，白古白古有一位非常要好的男友叫布拉路拉路央，阿姨一直希望布拉路拉路央能愛上自己的女兒木阿該依該依，但布拉路拉路央不喜歡木阿該依該依，因為他心有所屬，白古白古是一位非常美麗漂亮又賢慧的女孩子。在她媽媽去世後便與阿姨同住，阿姨非常看不起她，虐待她，甚至他穿的衣服也都破舊不堪，頭飾也只是用麻繩編織的，因為他們都已經成年了，也正值芋頭採收時期，所以必須到田裡幫忙採收芋頭。有一天，她阿姨說：「走，我們去田裡採芋頭」，他們就出發前往山上去了。途中阿姨說：「白古白古你太臭、太髒了，不要跟我們走在一起，你走在後面遠遠的地方」。白古白古也不以為意的走在遠遠的地方，因為她自卑，所以她不敢反抗，她阿姨說什麼，她都聽，而她的男友布拉路拉路央總是跟在她身邊，不願離開她，那時是採收芋頭的季節，他們到田裡之後，阿姨每次煮飯時，都挑小的或已經壞掉不能吃的芋頭給她吃，也不讓白古白古與他們一起吃飯，並且還讓她去很遠的地方吃，每次都這樣，在家也是這樣。但她

的男友布拉路拉路央不願離開她，他還是和白古白古一起吃，天黑了，到了回家的時間，阿姨就跟白古白古說：「你在山上過夜好了，你那麼髒、那麼臭，不要跟我們回家，夜深時，希望你被獅子給吃了」，阿姨又對布拉路拉路央他們說：「走，我們回家去，讓她一個人留在這裡，她太髒了」。她的男友布拉路拉路央說不過她的阿姨，只好忍痛離開，但在離開前，他將他的披肩留給就古就古，並說：「這披肩留給你，你晚上會冷，蚊子也會很多」。這時，阿姨也在旁不停的說：「布拉路拉路央，不要留下你的披肩，反正她晚上就會被獅子給吃了，披肩給他之後，會變臭的」說完，他們就走了，但布拉路拉路央頭不停她回，白古白古一個人在工寮裡，怕到全身發抖，她躲在疊著竹蓆的門後，到了深夜，她聽到遠處傳來獅子的吼叫聲說：「白古白古，你等著，我來了，我要吃你」。白古白古聽到後，心想：「難不成這就是阿姨所說的，要來吃我的獅子嗎？」。接著又繼續吼說：「白古白古，你等著，我來了，我要吃你，我知道你躲起來了」。白古白古聽到全身顫抖著，她也聽到獅子的腳步聲越來越近，每過一座山，一條河就會這樣吼著，到了工寮後，獅子又再次吼說：「白古白古，我現在已經到了，你等著，我來了，我要吃你，我知道你躲在疊著的竹蓆後」。接著突然有如卸下重物一樣的「蹦」一聲，獅子它帶來了一箱裝著各式各樣要給白古白古的東西，白古白古聽到時，她心裡害怕的想著：「這會是什麼呢？」，接著獅子說：「開門，你摸摸我長滿著毛的手臂」，獅子就拉著白古白古顫抖

的手，接著獅子又說：「你去燒熱水，等水滾了之後，我要用熱水將你燙過再吃掉你」。白古白古拖著顫抖的身體去燒熱水，獅子問白古白古說：「你燒的熱水滾了嗎？」。白古白古回答說：「滾了」。獅子又對白古白古說：「滾了就裝在水桶裡，我要用熱水將你燙過再吃掉你」。那時白古白古就去裝水，裝了水之後，獅子才說牠真正的來意。牠說：「白古白古，你不要怕，我來至海的另一邊，是你的祖先，但我聽說你被你阿姨他們虐待，因為我心疼你的遭遇，所以，我才來的。現在，就脫下你身上所有的舊衣及頭飾，再把舊衣丟到工寮下方，我要幫你盥洗，再幫你換衣服」。白古白古聽了牠的話，盥洗完，白古白古的祖先開始幫她換衣服，幫她從頭到腳的打理，當時白古白古看似了公主般的美麗，獅子繼續對白古白古說：「我現在要賜福給你，要送你一棟在天上的房子，及屬於你的各樣東西，還有所有農作物的種子，各種動物的骨頭。你種什麼，就會收什麼，骨頭也是。你的家人來時，他們會看不到你，但倘若看到時，你也不能與她們分享我所給你的一切，更不能接他們上來，只有布拉路拉路央才是真正愛你、疼你的人，你可以接他上來，他會陪你，也會照顧你，到時，你再將你所串的琉璃珠放下來接他。只要你違背我說的，我就會收回這一切，不要以為我會不知道。凡你所做的一切，我都會知道的。我現在要回去了，我要點一把火炬離開，當你看到火影越來越小，就表示我離你越來越遠了，也快到住的地方了，當你看到火影熄滅，就表示我到住的地方了，而你一定要照我說的去

做。」說完，獅子點了火就走了，白古白古就目送祖先離開。當火影越來越小時，白古白古心想祖先應該快要到了，直到火滅了，白古白古才放心。這時白古白古已經住在用黃金打造的房子。天亮了，阿姨就說：「走吧！我們去田裡，白古白古應該已經被獅子給吃了，她應該不在了。如果真的是這樣，那有多好。」布拉路拉路央聽了非常的心痛，也很擔心。到了工寮後院阿姨喊著說：「白古白古！」，沒人回應她，。阿姨又說：「看吧！白古白古已經不在了，她已經被獅子吃掉了，真好，真好」。布拉路拉路央聽了非常的心痛，她阿姨一直高興的持續這樣說了好幾次。白古白古在天上也都聽到她阿姨在說什麼，快接近中午時，他們仍然在田裡工作。這時，白古白古丟了一粒檳榔給布拉路拉路央，布拉路拉路央看到後納悶的撿起放入口袋。接著又丟了一粒芋頭乾給他，他覺得很奇怪，心想不知是從哪掉的。不久，白古白古吐了一口檳榔汁在她阿姨前面，她阿姨看到後就說：「這隻獅子到底是在哪裡吃白古白古，怎麼吃的到處是血，到底在哪裡呢？」。這時白古白古很希望他們抬頭看。不久，她阿姨便抬頭看，就看到白古白古住在閃亮刺眼的房子，身上穿著非常漂亮的衣服。這時阿姨就巴結的說：「白古白古，你從哪裡上去的，接我們上去，我們都很愛你，很疼你，快接我們上去！」。白古白古回答說：「你剛才所說的話，我都聽到了，經過了多少的時間，你是怎麼對我的，你心裡明白。」白古白古放下她所串好的琉璃珠接布拉路拉路央，她阿姨在底下哭喊著，但白古白古還是婉拒了。最後她阿姨

只好拖著疲憊不堪又餓的身體回去，這就是令我印象深刻的故事。

外婆邊說故事邊掉淚。而我聽了之後，也跟著外婆哭了。我同情“白古白古”的遭遇，如果用同樣的心境去想，我實在難忍心痛側隱之心。我一直不斷的嘆息，也會去想『如果她是我的姊妹，如果他是我的好朋友，我會去幫助她，也會去好好的珍惜她。但在她絕望之餘，上帝賜給了珍惜她愛護她的布拉路拉路央』。

外婆說的故事，是在警惕我們晚輩，不可有害人之心。作惡作到最後，上帝會有相對的懲罰。凡事忍耐與包容的人，最後也會得到上帝賜予的福份。